

1. Hogyan higítaná a felsoroltakat az adott koncentráció negyedére?

1 dm³ 0,5 mólos oldat.....

100 g 10 %-os(m) oldat.....

0,10 mol gáz/m³ .....

523 g egységnyi molalitású etanol-oldat: .....

2. Fejezze be az egyenleteket és adja meg a reakciótípus nevét!

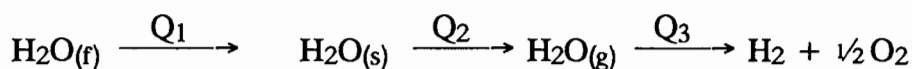
$\text{NH}_4^+ + \text{H}_2\text{O} = \dots\dots\dots$

$\text{NH}_3(\text{g}) + \text{H}_2\text{O} = \dots\dots\dots$

$\text{C}_3\text{H}_8 + \dots \text{O}_2 = \dots\dots\dots$

$\text{Cl}^- + 2 \text{OH}^- = 2 \text{e}^- + \dots\dots\dots$

3. Nevezze meg a leírt folyamatokhoz tartozó hőváltozásokat!

Q₁: ..... Q₂: ..... Q₃ .....

4. Adja meg 3-3 olyan eszköz nevét, amelyeket használhatunk

A) térfogatmérésre:.....

B) sűrűségmérésre: .....

5. Rajzoljon le egy gázfejlesztő készüléket egy gázmosóval, vagy egy desztilláló készüléket!
(Jelölje be a felhasznált és a képződő anyagokat is!)

1. Adja meg a periódusos rendszernek azt az oszlopát és alcsoportját,
amelyben a) a legtöbb párosítatlan p-elektron van:.....

b) a legtöbb párosítatlan d-elektron van:.....

A fenti két csoport elektronképlete (vegyértékhéj):

a).....

b).....

2. Írja be minden sorba a megfelelő két-két atom vegyjelét:

a) a legnagyobb ..... és legkisebb ..... elektronegativitású atom.

b) a legkisebb ..... és legnagyobb ..... az első ionizációs energiája

c) nuklidjukban a protonok és neutronok száma azonos ....

d) nincs feltöltetlen alhéjuk alapállapotban: ....., ...

3. Felsorolunk különböző molekulákat:

CO_2 , BF_3 , PI_3 , SO_3 , SiF_4 , H_2S , NO_2 , ClO_2 , SF_2

A) Válassza ki közülük azokat, amelyekben a nemkötő párok száma

a) 2: ....., b) 4:..... c) 6: ....., d) 8: ....., e) 10: ....., f) 12: .....

B) Válassza ki az apoláros molekulákat: .....

C) Válassza ki a páratlan elektront tartalmazókat: .....

D) Válogassa ki azokat, amelyekben van π -kötés:.....

4. Egészítse ki az alábbi állításokat:

a) A CO_2 szilárd halmaza ..... rács, a SiO_2 -é ..... összetartó erők
.....ill. ....

b) Az NH_3 forráspontja sokkal ....., mint a metáné, mivel a folyékony ammónia
.....tartalmaz, a metán nem.

c) A KO_2 és BaO_2 mindegyike ionrács. Ionjaik: .....és .....
illetve: .....és .....

1. Válassza ki azokat a vegyületeket, amelyek a felsoroltak közül megfelelnek az adott állításnak:

- a) ásványként is előfordul: .....
- b) központi atomja redukálható és oxidálható is: .....
- c) savval gázt fejleszt: .....
- d) vizes oldata savas:.....
- e) kovalens vegyület:.....

2. Adja meg a képletét és nevét egy-egy olyan kén-oxosavnak, amely

- a) oxidáló:.....
- b) redukáló.....
- c) könnyen bomlik:.....

3. Írjon fel egy-egy reakcióegyenletet példaként a 2. kérdésben adott vegyületekre:

- a).....
- b).....
- c).....

4. Töltse ki a csapadék-táblázatot a hidroxidok és komplexek képletével, amelynek alapján NaOH és NH_3 reagensek segítségével azonosíthatók a felsorolt kationok:

	Pb^{2+}	Bi^{3+}	Ag^+	Zn^{2+}
NaOH fölösleg				
NH_3 fölösleg				

1. Írja be a felsorolt vegyületek mellé jellemző funkciós csoportjaikat, s ezek számát!

aceton:	glicerin aldehid .....
borkősav:	almasav .....
xilol:	ftálsav: .....
savamid:.....	aminosav:.....

2. Háromféle alként tartalmazó elegy HBr-dal adott termékeiből állapítsa meg az elegy komponenseit

<i>a termékek</i>	<i>az alkének</i>
-------------------	-------------------

2-bróm-2-metil-propán	.....
2-bróm-2-metil-bután	.....
3-bróm-2-metil-bután	.....

3. A háromféle izomer dibrómbenzol nitrálásakor egyikből egy-, másiból két-, a harmadikból háromféle (különböző) izomer dibróm-mononitrobenzol képződik. Adja meg a termékek nevét vagy képletét.

.....-dibrómbenzolból

a)	b)	c)
----	----	----

.....-dibrómbenzolból

d)	e)
----	----

.....-dibrómbenzolból

f)
----

4. Melyik a legerősebb, s melyik a leggyengébb sav a felsoroltak közül? (Jelölje max., ill. min. jellel)

fenol, p-metilfenol p-brómfenol p-nitrofenol:

magyarázat:.....

5. Melyik vegyület folyékony halmazában lehetnek asszociátumok? Húzza alá!

metilamin, dimetilamin, trimetilamin, metilalkohol,
dimetiléter, metilfluorid, metilklorid, hangyasav

Irinyi János
Középiskolai Kémiaverseny
Győr, 1994. április 30.

Számítási feladatok

- 0,8 mol K_2CO_3 -ot 5 mol forró vízben oldunk. $20^\circ C$ -ra hűtve, az oldatból 20 g $K_2CO_3 \cdot 2H_2O$ krsitályosodik ki.
Adja meg a K_2CO_3 oldhatóságát $20^\circ C$ -on! ($A_K=39$ g/mol)
- $1,00$ dm³ vízben $10,0$ dm³ standard állapotú sósvagázt nyeletünk el. A képződött oldat sűrűsége $1,070$ g/cm³. Mekkora a térfogata?
Hány cm³ $0,50$ mólos NaOH-oldattal semlegesíthető az oldat $10,0$ cm³-e? ($A_{Cl}=35,5$ g/mol)
- Rézforgácsból $0,50$ mol salétromsavval NO-gázt fejlesztünk. A zárt, $24,5$ dm³-es gáz-
térben eredetileg standard állapotú levegő ($O_2:N_2=1:4$) volt, amelynek oxigéntartalma
azonnal NO₂-dá oxidálja a monoxidot.
Mi lesz a reakció befejeződése után a gázelegy százalékos összetétele, s a változatlan
hőmérsékleten mért nyomása?
- 250 mg barnakő (nyers MnO₂) mintához 400 mg kristályos oxálsavat ($2 H_2O/mol$) adunk.
Az elegyet kénsavban oldjuk (1. egyenlet). Az oldatban maradt fölös oxálsav oxidációjá-
hoz $17,50$ cm³ $0,020$ mólos KMnO₄-oldat fogy (2. egyenlet). Hány százalék MnO₂ van a
mintában? ($A_{Mn} = 54,9$ g/mol)
A kiegészítendő egyenletek:
1. $MnO_2 + (COOH)_2 + H_2SO_4 = MnSO_4 + CO_2 + H_2O$
2. $MnO_4^- + (COOH)_2 + H^+ = Mn^{2+} + CO_2 + H_2O$.
- Sorbakapcsolva elektrolizálunk 1 dm³ 1 mólos CuSO₄-oldatot és 1 kg CrCl₃-oldatot. Mire a
réztartalom fele leválik, éppen egyenlő lesz a két oldatban a fémionok mólban adott
mennyisége. Mi volt a krómklorid-oldat tömegszázalékos koncentrációja? Mennyi gáz
(Cl₂ és O₂) fejlődött az elektrolízis alatt ($A_{Cr}= 52$ g/mol)
- Azonos szénatomszámú egy- és kétértékű alkoholt (alkanolt) tartalmazó, kétkomponensű
elegyet égetünk el. 1 mól elegy égéséhez $4,25$ mol oxigén fogy, az égéstermékben a
H₂O/CO₂ mólarány $4/3$.
Mi a két alkohol képlete, neve, s az elegy mólszázalékos összetétele?
- Hány mólos az az ecetsav oldat, amelyet 10-szeres térfogatúra hígítva, H₃O⁺-koncentráci-
ója $1/4$ részére csökken? $K= 1,8 \cdot 10^{-5}$ M.
- A $Br_2 \rightleftharpoons 2 Br$ folyamat disszociációállandója adott hőmérsékleten többszöröse a
 $Cl_2 \rightleftharpoons 2 Cl$ folyamaténak. Ha azonos mennyiségű (mol) brómot és klórt tartalmazó,
egyenlő térfogatú edényeket erre a hőmérsékletre hevítünk, akkor a klórt tartalmazóban
kétszerannyi kétatomos molekula van, mint a másikban, az egyatomos Br pedig $1,5$ -
szerannyi, mint az egyatomos Cl. Mi a két edényben a disszociációfok, és mi az össz-
nyomások aránya?